

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיית פרקליט המדינה מספר 5.10 - בקשת עצור לצאת ממעצר לצורך השתתפות באירוע משפחתי או ארוע חריג אחר
10 אוקטובר 1989; 18 דצמבר 1989; 2 ינואר 1994; 1 ינואר 2003; 1 יולי 2003	עדכון אחרון: ט' בשבט התשע"ז, 5 פברואר, 2017

5.10 - בקשת עצור לצאת ממעצר לצורך השתתפות בארוע משפחתי או ארוע חריג אחר

עניינה של הנחיה זו בהתוויית מדיניות התביעה באשר לסוג ההליך ולשיקולים החלים בעניין בקשה של עצור לצאת ממעצר לצורך השתתפות באירוע משפחתי או ארוע חריג אחר.

א. המסגרת החוקית :

1. סעיף 52(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו - 1996 שכותרתו "עיון חוזר בהחלטת בית המשפט" קובע:

(א) עצור, משוחרר בערובה או תובע רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בענין הנוגע למעצר, לשחרור או להפרת תנאי השחרור בערובה, לרבות בהחלטה לפי סעיף זה, אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה.

על פי סמכות זו רשאי בית המשפט להפסיק את מעצרו של הנאשם לפרק זמן קצוב (בד"כ שעות בודדות) לצורך השתתפות באירוע משפחתי חריג (או ארוע חריג אחר), כגון לווייה או חתונה של בן משפחה קרוב, או של אדם קרוב אחר, שבסופו ישוב ויתייצב בבית המעצר להמשך מעצרו.

2. פקודת נציבות מס' 04.40.01 "הוצאת אסיר באבטחה מבית הסוהר" (החלה מכוח ההלכה הפסוקה גם על עצורים) קובעת, בין היתר, את נהלי הוצאת אסיר באבטחה מבית הסוהר, מטרות היציאה העשויות להצדיק מתן היתר לכך, הנסיבות בהן תותר יציאה לאירוע משפחתי, ועוד.

ב. התוויות מדיניות התביעה:

3. ככלל, עמדת התביעה, שנתקבלה על ידי בית המשפט העליון¹, היא כי אף שלעצור המבקש לצאת לחופשה חריגה עומדת האפשרות לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר, הרי שהמסגרת המתאימה והראויה לבחינת בקשתו הנה באמצעות פניה לגורמי שירות בתי הסוהר, כדי שישקלו להתיר היציאה לאירוע כשעצור נתון במעצר ומלווה באנשי שב"ס. זאת, להוציא מקרים מיוחדים וחריגים שבהם תמצא הצדקה לכך שהעניין יידון במסגרת הליך של עיון חוזר².
4. התקבלה אצל רשות התביעה בקשה שעניינה שחרור בערובה מן המעצר לצורך השתתפות בארוע משפחתי חריג, או ארוע חריג אחר, יפנה הפרקליט את הבקשה באופן מיידי לקצין עתירות אסירים של שב"ס/משטרה לפי העניין, ויבקש לבחון את בקשת העצור על פי הקריטריונים הנוהגים לצורך גיבוש עמדה בדבר אישור יציאה מאובטחת לארוע.
5. על מנת שהרשות תוכל לגבש עמדתה, ידרוש הפרקליט מבא כוח העצור לפרט בבקשתו את כל הפרטים הרלוונטיים לביצוע היציאה המאובטחת: המועד המבוקש, מקום הארוע, מספר המוזמנים וזהותם, אסמכתאות בדבר אותנטיות הארוע וכיוצ"ב.
6. לאחר שהתובע יקבל לידיו את עמדת הרשות לענין יציאה מאובטחת, יבחן על פיה את בקשת העצור להשתחרר בערובה לצורך הארוע, תוך שמירה על עקרון השוויון בין הפונים במסלולים השונים (המסלול הפלילי מול המסלול המנהלי – היינו פנייה לשירות בתי הסוהר) ויאזן בין צרכי העצור ובין תכליות המעצר.
7. כמו כן, במקרה שבו הוגשה בקשה לעיון חוזר, התובע יגבש עמדתו ויפרוש בפני בית המשפט תשתית נתונים קונקרטית (לרבות הערכת הסיכונים, מצבת כוח האדם בפרק זמן נתון וכו') הרלוונטית לקבלת החלטה מושכלת בבקשה.
8. הצורך בתיאום מוקדם עם השב"ס/משטרה נחוץ גם מטעמים פרקטיים, שכן הרשות (שב"ס/משטרה) פועלת בנתונים מוגבלים של כוחות ומשימות בזמן נתון. על כן, אין לנקוט עמדה לעניין בקשה ליציאה מאובטחת בטרם שותפה בכך הרשות המוסמכת, האמורה לבצע את ההחלטה.

¹ בש"פ 5265/15 מדינת ישראל נ' יצחק גבאי (פורסם בנבו, 30.07.2015).

² בש"פ 5874/02 אטיה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (פורסם בנבו, 23.07.2002).

9. הובאה הבקשה לדיון בפני בית המשפט, יציג התובע בפני בית המשפט את עמדת הרשות בנוגע ליציאה מאובטחת, ויטען כי נוהלי שב"ס לענין הוצאת עצורים ליציאה מאובטחת והמבחנים האובייקטיביים שהוגדרו במסגרת נהלים אלה:

"מבטאים איזון ראוי בין הסיכון הכרוך בהוצאתו של עצור מחוץ לכותלי בית הסוהר לבין הצורך להתחשב בצורך אנושי שלו"³.

10. בנוסף, התובע יבקש מבית המשפט לבחון את בקשת העצור כאילו היה דן בעתירה מנהלית של אסיר ויפנה אותו לפסיקה הרלוונטית לענין זה הקובעת:

"בדרך כלל, בדונו בערר או בעיון מחדש בהחלטת מעצר, על פי חוק המעצרים, לא יראה בית המשפט להתערב בשיקול הדעת של שב"ס, המיישם את הנהלים שהוא קבע לעצמו... אין זה ראוי כי במסגרת הליכים של שחרור בערבות, יתערב בית המשפט בהחלטות מנהליות של שירות בתי הסוהר באופן החורג מנוהלי שב"ס הן מבחינת העילות לחופשה שנקבעו בהן והן מבחינת סדרי הליווי והאבטחה המתאימים ליציאת העצור מכלאו"⁴.

11. התובע ידגיש בפני בית המשפט כי כל מהלך של הוצאת עצור ממשמורת תוך חריגה מהמסגרת המקובלת, בלא ליווי ואבטחה כנדרש על פי הנהלים המקובלים, איננו מתיישב עם דבר קיומו של צו המעצר (אשר ניתן נגד מי שלכאורה לא נמצאה חלופה למעצרו). כן מעוררת חריגה שכזו חשש מובנה של פגיעה בשוויון בין העצורים.

12. לא למותר להזכיר כי אם עצור הגיש בקשת יציאה בליווי לגורמי שירות בתי הסוהר וסורב, באפשרותו להשיג על ההחלטה המנהלית בעניינו באמצעות הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי.

³ ראה בש"פ 3599/98 מדינת ישראל נ' פקוביץ' (פורסם בנבו, 10.6.1996); בש"פ 6671/98 אייל מלכה נ' מדינת ישראל, תק-על 98(3), 1338; רע"ב 4533/01 מדינת ישראל נ' בן אור ואח', תקי-על' 2001(2), 29; בש"פ 8974/99 מדינת ישראל נ' בן נעים (פורסם בנבו, 19.12.1999); בש"פ 8418/02 מדינת ישראל נ' דיאב (פורסם בנבו, 4.10.2002).

⁴ בש"פ 5874/02 אטיה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (פורסם בנבו, 23.07.2002).